

UDK 821.163.4.09-1

Preliminarno saopštenje

Aleksandar RADOMAN (Podgorica)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje

aleksandar.radoman@fcjk.me

Adnan ČIRGIĆ (Podgorica)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje

adnan.cirgic@fcjk.me

**IZVJEŠTAJ O PROUČAVANJU PJESMARICE KRSTA
MAZAROVIĆA IZ NADŽUPSKOGA ARHIVA U PERASTU**

U ovome prilogu dat je osvrt na rukopisnu Pjesmaricu Krsta Mazarovića s početka XVIII stoljeća. Rukopis se nalazi u Nadžupskome arhivu u Perastu i sadrži svega dvije deseteračke epske pjesme, kojima je pridodat i „spisak duša“, odnosno popis peraških familija i njihovih članova. U dodatku ovoga priloga data je transkripcija pjesama, kao i fotografije rukopisa.

Ključne riječi: *Krsto Mazarović, Perast, usmena književnost, deseteračke pjesme*

U Nadžupskome arhivu u Perastu čuva se dosad neproučeni rukopis Pjesmarice Krsta Mazarovića. Ljubaznošću peraškoga župnika don Srećka Majića autorima ovoga priloga tokom marta 2017. godine omogućeni su zavidni uslovi za istraživanje toga i drugih rukopisa koji su pohranjeni u Nadžupskome arhivu u Perastu. Rukopis Krsta Mazarovića (1680–1725), nastao je oko 1710. godine i sadrži svega dvije deseteračke epske pjesme (u dodatku je dat i „spisak duša“, odnosno popis peraških familija i njihovih članova). Kako o zbirci Krsta Mazarovića nije u literaturi bilo dovoljno vijesti, a ne pominje je ni prilježni istoričar bokeljske književnosti Miroslav Pantić u svojoj monografiji *Književnost na tlu Crne Gore i Boke kotorske od XVI do XVIII veka*, to smo smatrali vrijednim publikovati pjesme koje sadrži. Upoređenjem pjesama iz Pjesmarice Krsta Mazarovića s nešto mlađim rukopisnim zbornikom Nikole Mazarovića, koji se takođe čuva u Nadžupskome arhivu u Perastu, utvrđili smo da se iste pjesme javljaju i u zbirci Nikole Mazarovića, s neznatnim ortografskim, leksičkim i obličkim izmjenama. U dodatku ovoga

priloga publikujemo prvi put transkripciju pjesama koje sadrži Pjesmarica Krsta Mazarovića, kao i fotografije integralnog rukopisa.

O životu i radu Krsta (Krla) Lukina Mazarovića nema mnogo arhivskih vijesti. Zahvaljujući istraživanjima Gracije Brajkovića i Slavka Mijuškovića poznat je njegov književni angažman koji ga stavlja u red značajnijih glasova peraške književne republike prve četvrtine XVIII vijeka. Potomak ugledne patricijske familije koja se u izvorima prvi put pominje 1334. godine, Mazarović je, kao i brojni drugi njegovi savremenici i sugrađani, književni rad spojio s ratničkim zanatom, obrevši se kao „škrivan“ na brodu čuvenoga peraškog kapetana Đura Bana, koji će na Božić 1716. godine u dračkoj luci zametnuti boj s „barbareškim“ gusarima, u kojem je malobrojna posada peraškoga vašela odnijela pobjedu nad brojčano nadmoćnim neprijateljem, pronoseći tako nadaleko slavu peraškoga oružja. U boju je Mazarović teško ranjen, a dvije godine kasnije o njemu će iscrpno pisati u djelu štampanom u Veneciji pod naslovom *Valor trionfate overo preggio di gloria nel dispregio della morte dell'intrepida nazione perastina* (*Pobjednička vrlina ili cijena slave u preziru smrti nepobjedive peraške nacije*). Na maternjem, „slovinskom“, jeziku Mazarović je u Veneciji 1712. godine štampao i jedno djelo čiji nije autor već transkriptor na latinicu i „prevdilac“ s ikavsko-ijekavskog na „peraški“ originala fra Pavla Posilovića, *Cvijet od kriposti prikoristan djećici i svakome vjernomu krstjaninu koji ga uzbude štititi često*. Ako sama knjiga nije originalni Mazarovićev rad, njegova je bar posveta napisana biskupu Marinu Dragu. Da je Krsto Mazarović imao raznovrsnih interesovanja pokazuje i jedan dokument na talijanskome jeziku iz 1711. godine u kojem je izložio prijedlog za rekonstrukciju Crkve Sv. Nikole u Perastu. Još jedan njegov rukopis na talijanskome jeziku s istoriografskim ambicijama u kojem je izložio istoriju svoje familije i biografije njenih znatnijih predstavnika, u nauci nazvan *Biografije Mazarovića*, čuva se danas u Nadžupskome arhivu u Perastu.¹

Iako obimom ubjedljivo najmanja u odnosu na druge bokeljske usmenoknjjiževne rukopise XVIII vijeka, zbirka Krsta Mazarovića sa svoje dvije deseteračke epske pjesme, zavrijedila je da se na nju skrene pažnja, kako zbog utvrđivanja preciznijega popisa bokeljskih sakupljača i prepisivača usmene književnosti, tako i u cilju kompletiranja toga rukopisnog fonda, a potom i otvaranja brojnih pitanja vezanih za tipološke, žanrovske, jezičke i tematološke osobine korpusa. Mi ćemo se ovom prilikom zadržati samo na opisu rukopisa. Pod naslovom „Pjesmarica Mazarovića II“, ispisanim rukom don Gracije Brajkovića, usmenoknjjiževna zbirka Krsta Mazarovića čuva se u Nadžupskome arhivu u Perastu pod signaturom R X. Na poledini papirnih korica, u koji-

¹ O Krstu Mazaroviću opširnije v. Miroslav Pantić, *Književnost na tlu Crne Gore i Boke kotorske od XVI do XVIII veka*, Srpska književna zadruga, Beograd, 1990, str. 315–326.

ma se čuva rukopis, Brajkovićevom rukom upisano je da je rukopis povezan i paginiran 4. XII 1962. godine. Sam rukopis sadrži 12 listova, odnosno 24 strane. Dvije deseteračke epske pjesme zapisane su na stranama 1–10 dok ostatak rukopisa, od 11. do 23. str. sadrži „popis duša“ različitih peraških familija. Na poleđini rukopisa krupnim je slovima ispisano „Perasto“. Tematika pjesama zastupljenih u Mazarovićevu zborniku odnosi se na sukobe s Osmanlijama, a njeni protagonisti su „madžarski“ junaci Rakočija bane, Ognjeni Madžare, Svilo(je)vić Milinko i Sifarić Petar.

Rukopisni zbornik Krsta Mazarovića pisan je latiničnim pismom, u skladu s pravopisnom praksom uobičajenom za Primorje onoga vremena. Međutim, iako je riječ o svega dvije pjesme, dakle o prilično malo materijala za izvođenje tvrdih zaključaka, lako je uočiti da su njegova grafijska rješenja prično neujednačena, tj. da za iste foneme koristi različita grafijska rješenja. Iako je moguće da je Krsto Mazarović i sâm koristio neujednačen grafijski sistem, ipak se čini vrlo vjerovatnim da je grafijska neujednačenost njegova rukopisnoga zbornika uslovljena prepisivanjem pjesama sa starijega predloška. Tako je u nekim slučajevima mogao jednostavno preuzimati starija rješenja, u nekima ih neprecizno transliterirati, a u nekima koristiti i sopstveni manir (ili manir svojega vremena), a grafijska šarolikost mogla je biti tim veća ako je predložak s kojega je Krsto Mazarović prepisivao svoj zbornik takođe nastao prepisivanjem kakva starijeg rukopisa. Takva situacija ne bi bila prva toga tipa.² Da je Krsto Mazarović imao pred sobom stariji predložak, ilustrativno pokazuje šarolikost grafijskih rješenja za fonem č u njegovu zborniku. Fonem se č kod njega bilježi na više načina: 1. kao *c* (*cettu*), 2. kao *cc* (*occi*), 3. kao *ç* (*çiudan*), 4. kao *sci* (*ciascia*), 5. kao *ci* (*ciascia*), 6. kao *ç* (*rieçi*), 7. kao *çç* (*oççi*), 8. kao *cç* (*ocçi*). Nije to jedini slučaj višestrukih grafijskih rješenja za isti fonem, ali jeste najilustrativniji. Da je riječ o prepisivanju starijega predloška, rječito kazuju varijante geminiranoga *cc* / *cç* / *çç*. Naime, očito je da je Krsto Mazarović u nekim slučajevima dosljedno preuzeo starije grafijsko rješenje *cc* za č, a u drugima ga djelimično transliterirao zamjenivši jedan od tih znakova znakom *ç* ili čak oba *çç* – bez ikakve ortografske potrebe jer je u njegovo doba – kako je suditi na osnovu njegova zbornika i nešto mlađega zbornika Nikola Mazarovića – fonem č dobio grafem *ç*. Slične ortografske omaške pravio je i Nikola Burović u nešto starijem zborniku, de smo s pozivom na Josipa Vončinu³ pokazali da je takođe bila riječ o prepisivanju sa starijega predloška.

² V. Aleksandar Radoman & Adnan Čirgić, „Rukopisni zbornik Nikole Burovića“, *Matica*, br. 68, Cetinje – Podgorica, 2016, str. 271–282.

³ Josip Vončina, „Neka pitanja o novopronađenoj *Istoriji od Dijane*“, *Forum*, XXI. godište, XLIII. knjiga, Razred za suvremenu književnost Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1982, str. 105–112.

Kao i u zborniku Nikole Burovića, i u ovoj pjesmarici se fonemi *d*, *l*, *m*, *n*, *p*, *r* (ne i slogotvorno), *s*, *t*, *f*, *h* i svi vokali označavaju onako kako se i danas pišu, a nasumično miješanje malih i velikih slova znatno je rjeđe no kod Burovića. Pojedini se fonemi javljaju kao udvojeni grafemi (bez stvarnoga odraza izgovorne vrijednosti), npr. *Hatmanna*, *kammi*, *govorilli*, *cettu*, *voddi* i sl., ali se ti isti fonemi na drugim mjestima označavaju samo jednim grafeom. Već je rečeno da udvojeno *cc* nije *c* nego *č*, a treba pomenuti i udvojeno *ss* koje označava *s* (što ima ortografsko opravdanje jer se *s* upotrebljava kao grafem za *z*, npr. *seleni*). Tragova specifičnoga alternanta poluglasnika ili labijalizovanoga *a*, karakterističnih za širu zonu, ni u ovome rukopisu nema. Slogotvorno *r* označava se kao *ar* (*bariazz*).

Fonem *lj* označen je kao *gli* (*doglie*) i kao *gl* (*Ardegl*). Fonem *nj* je *gn* (*kgniga*). Već je rečeno kako se obilježavaju *č*, *s* i *z*. I fonem *ć* ima grafemske varijante: *cch* (*trecchi*), *ch* (*ronech*), *chi* (*chie*). Viševarijantno je grafemski i *d*, npr. *g* (*nage*), *gi* (*Gianum*), *gg* (*meggu*); premda se grafemom *g* označava i fonem *g* (*drago*), iako je češće starije *gh* (*drughi*), što je svakako uslovljeno razlikovanjem *g* – *đ*. Grafemom *z* i udvojenim *zz* (što je svakako odraz starijega predloška) označava se *c* (*zargliene*, *bariazz*). Grafem *x* označava dva fonema: *ž* (*kaxe*) i *dž* (*maxarskoga*). Fonem *š* označava se kao *sc* (*poscglite*) i *sci* (*isiscio*). Grafemom *i* označava se i *i* i *j* (*iutro*).

To bi bile osnovne grafijske odlike rukopisne pjesmarice Krsta Mazarovića. Kako nauka barata samo površnim podacima o usmenoknjiževnim rukopisnim zbirkama s Crnogorskoga primorja i kako nijedna od tih zbirki do danas nije integralno objavljena osim pomenute Burovićeve, nemoguće je izvršiti bilo kakvu utemeljeniju uporednu analizu pojedinih grafijskih rješenja. Nema sumnje da će objavljivanje tih rukopisnih zbornika biti značajno i za takve analize koje će zasigurno pomoći i pri razrješavanju pitanja autorstva i starine onih čiji su sakupljači nepoznati ili koje su nedatirane. U tome će od značajne pomoći biti i rezultati do kojih su došli hrvatski filolozi jer rukopisne primorske zbirke s obje strane granice pripadaju uglavnom zajedničkoj pravopisnoj tradiciji.

Bez pretenzija da detaljnije ovom prilikom analiziramo pjesme, ukažaćemo na jedan detalj koji bi mogao govoriti o tome da je interes za porijeklo vlastite porodice, iskazan u *Biografiji Mazarovića*, možda uticao i na Mazarovićev izbor pjesama uvrštenih u rukopis. Naime, pišući o starini svoje familije, koja je pripadala jednoj od izvornih peraških kazada, kazadi Smilojević, Krsto Mazarović veli: „MAŽAR (Maxar) Sviloević ili Smiloević bio je madžarske narodnosti, koji je sa ostalim izbjeglicama iz te kraljevine (koja je u mnogim ratovima krojila razne sudbine), bio prvi naseljenik Perasta. Često sam od svog oca Luke Mazarovića čuo, a on, opet, često od svog pretka Ivana

ili Zuana, sina Vukovog ili Lukinog, da je spomenuti Mažar imao neko drugo ime, ali, zbog njegovog madžarskog porijekla, stalno su ga zvali tim imenom Mažar. Sva je prilika da se u to može povjerovati, jer ime Mažar na turskom znači isto što i Ugar, a kako smo na granici, prihvatili smo mnoge riječi tog varvarskog naroda, pa tako i danas Ugri nazivamo Madžarima (Maxarri). Vjerovatno je iz tog proisteklo i prezime Mažarović ili Mazarović za čitavu porodicu. Uostalom, spomenuto prezime Svištević (koje se lako izopćilo u Smilojević), i koje je spomenuta porodica, međutim, zadržala, nesumnjivo ukazuje ne samo na madžarsko porijeklo, već i na pripadnost plemstvu. U to ne može sumnjati onaj ko čita istoriju, jer će u njoj pronaći da je izvjesni crni ban /'Zarni Ban/' Mihailo Svištević učestvovao u sudbonosnoj bici kod Varne 1442. ili 3...“⁴

Da li je na bilježenje pjesama u kojima su protagonisti mađarski junaci Krsta Mazarovića zaista ponukala porodična tradicija ili su po srijedi razlozi druge prirode možda i nije od posebnoga značaja. Publikovanjem pjesama iz njegova obimom nevelikog zbornika namjera nam je skrenuti pažnju na ovoga zaboravljenog zapisivača (ili prepisivača) našega usmenoknjiževnog blaga i aktuelizovati nepravedno zanemareni korpus najstarijih zapisa naše usmene književnosti.

⁴ *Analisti, hroničari, biografi*, priredio Miloš Milošević, Obod, Cetinje, 1996, str. 220–221.
(prijevod Anita Mažibradić)

1.

Diže vojsku [paša] Seidija
I kupi je [polak] Biograda
Prema njemu [Rako]čija bane
Ispod bijela [grada] Kološvaja
Odonle se paša podigao
I otide u Ardelj bijeli
I došo je iznad Kološvaja
Spored vojske Rakočije bana
Rakočije šatorovi bijeli
Seidini bijeli i zeleni
I Seidin od svile zelene
Na njemu je alen kami dragi
Sved se paši večerati vidi
I bez svijeće i bez mjesecine
Ban šedeći hladno vino pije
Svojijem zetom i mladijem sinom
Bane im je lijepo govorio
Kada sautra na pašu udrimo
Vami paša meni zelen šator
I šatorom alem kami dragi
Ovo veli Boga ne spominje
Tu se zgodi Maleta vojvoda
Ovdje se je banu [zafalio]
A bogami bane Rakočija
Sutra ču ti [pašu] uhfatiti
I sarukom savezati ruke
I vezana preda te dovesti
Neka činiš što je tebi drago
To govari Boga ne spominje
To se bješe i do paše čulo
Kada šutra dan bio svanuo
Izišo je paša Seidija
Izišo je pred šator zeleni
Roneć suze niz bradu bijelu
Tu se nađe Đanum buljubaša
Dobro mu je jutro nazivao
I ove mu riječi govorio
Kaži meni paša Seidija

Koja ti je golema nevolja
Da toliko grozne suze roniš
Veli njemu paša Seidija
Nevolja m je Đanum slugo vjerna
Gledaj dolje u vojsku banovu
Šatorove bijele i crljene
Ono su ti Malete vojvode
Sinoć se je banu zafalio
Da će mene pašu uhfatiti
I sarukom [savezati] ruke
Jošter veli [paša] Seidija
Da mu dođu dva čauša mlada
I dovedu Topuz-delibašu
Da mu kaže đe će udariti
Otiđoše dva čauša mlada
Dovedoše Topuz-delibašu
Celeova mu ruku i kolino
I veli mu paša Seidija
Da ti kažem vjerna slugo moja
Đe ćeš sautra s vojskom udariti
Što je ono od po polja ravna
Od po polja do vode Marice
Đe se vide krštaci barjaci
Ono su ti Peja Kulišića
Dokle paša vojsku uredio
U to Đanum kavgu zametnuo
I doziva Maletu vojvodu
Hod na medan Maleta vojvoda
Sinoć si se banu zahfalio
Da će našega pašu uhfatiti
Al na medan Maleta ne smije
Neg izide Pejo Kulišiću
Obje su se vojske udarile
Sreća prispje paši Seidiji
Jer pogubi vojsku Rakočinu
I od vojske niko ne pobježe
Nego samo Rakočija bane
Ali ne bi ni on pobjegao
Neg ga čera luda adžamija
On pobježe gradu Kološvaru

I odonle tanku knjigu piše
I posla je u Kašiju bijelu
Pošljite mi lagane intove
Turci me su mnogo obranili
Dokle knjiga u Kašiju dođe
U to umrije Rakočija bane
I Turci mu Ardelj osvojiše
Glas dopade kralju njemačkomu
Da je umro Rakočija bane
I Turci mu Ardelj osvojili
Zato kralju [vojsku] uredio
I poslo je u Kašiju bijelu
I dovede sina Rakočina
I hrani ga kod svoga kolina
A u Beču gradu bijelomu
I sada je k Beču bilu gradu.

2.

Podiže se jedna četa mala
Iz Atmana grada madžarskoga
Mala četa tri dobra junaka
Jedan junak Ognjenin Madžare
Drugi junak Svilović Milinko
Treći junak Sifariću Petre
Al odoše četu četovati
K Udvaru carevomu gradu
Kad su bili gori u planini
Prema gradu bijelu Udvaru
U Udvaru mnoge vatre goru
Govorio Ognjenin Madžare
O moj druže Sifariću Petre
Šedi druže ovdi u Dundare
Poću Ognjin ka Udvaru gradu
S drugom našim Svilović Milinkom
Ognjin znaše turski i madžarski
Obukoše sve ruho turacko
Kad su došli k Udvaru pred vrata
Al pred vrata šezdeset Turaka
Nad njim glava Pandža Useine
Govorio Ognjenin Madžare
Božja pomoć Pandžo Useine
Daj Bog dobre neznana delijo
Od Udvara vrata otvorili
Prođe Ognjin mimo jedna vrata
Al kad dođe i na druga vrata
I tu Ognjin lijepo govoraše
I druga mu vrata otvorise
Prođe junak mimo dvoja vrata
A kad dođe i na treća vrata
I treća mu vrata otvorise
Prođe Ognjin mimo troja vrata
I uljeze k bijelom Udvaru
I kad dođe pod kulu bijelu
Govorio Ognjenin Madžare
Svomu drugu Svilović Milinku
Ti pridrži naše dobre konje

Ja ћу поći u kulu bijelu
Vidijet žamor po kuli bijeloj
Ode Ognjen u kuli bijeloj
Kad u kulu trideset Turaka
Vino piju s begom od Udvara
Govorio Ognjenin Madžare
Božja pomoć 30 Turaka
Svi se Turci na noge skočiše
Daj Bog dobre neznana delijo
Begu u ruke čaša se zgodila
Ter mu daje čašu punu vina
Govorio Ognjenin Madžare
Zdrav da mi si bane od Udvara
Govorio bane od Udvara
Ni u moje ni u tvoje zdravlje
Neg u zdravlje dobroguna junaka
Koj donese Ognjinovu glavu
Ili živa il glavu donese
Tad govori Ognjenin Madžare
Tako t boga beže od Udvara
Poznavaš li Ognjenin Madžara
Govorio beže od Udvara
Nijesam ga očima vidio
Nego mi su kazovali Turci
Ima ranu na desnom obrazu
Diže Ognjin kalpak od obraza
I govori begu od Udvara
Jel ovaki Ognjenin Madžare
Banu u ruke čaša puna vina
Od straha mu čaša ispanula
Vino mu se po sofri prolilo
Kad to viđe Ognjenin Madžare
Skide britku sablju iza pasa
Ter pogubi 30 Turaka
A bega je živa uhitio
Od kule ga dolje preninao
Tad govori Ognjenin Madžare
Tako t Boga Svilović Milinko
Ti uzjaši moga dobra konja
Da ti podam bega sa sobome

Milinko ga bješe poslušao
I uzjaha Ognjenova konja
I bega je sa sobom uzeo
S njim izljeze iz Udvara grada
San je snio bane od Hatmana
U Hatmanu gradu madžarskomu
Kad se digo šutra u sabahu
Sabroao je glavare knezove
Načaske sam čudan san vidio
Digoše se dva siva sokola
Od Hatmana grada madžarskoga
Ter odoše ka Udvaru gradu
Donesoše utvu zlatokrilu
Govorili glavari knezovi
Gospodine bane od Hatmana
Otišli su tri dobra junaka
Otišli su četu četovati
Ako Bog da robje će dovesti
Ili robje il glavu donesti
Jošte oni tako u rijeći
Ali otuda Ognjenin Madžare
Sobom vodi bega od Udvara
Kad to viđe bane od Hatmana
Podiže se na noge junačke
Ter ih ljubi među crne oči.

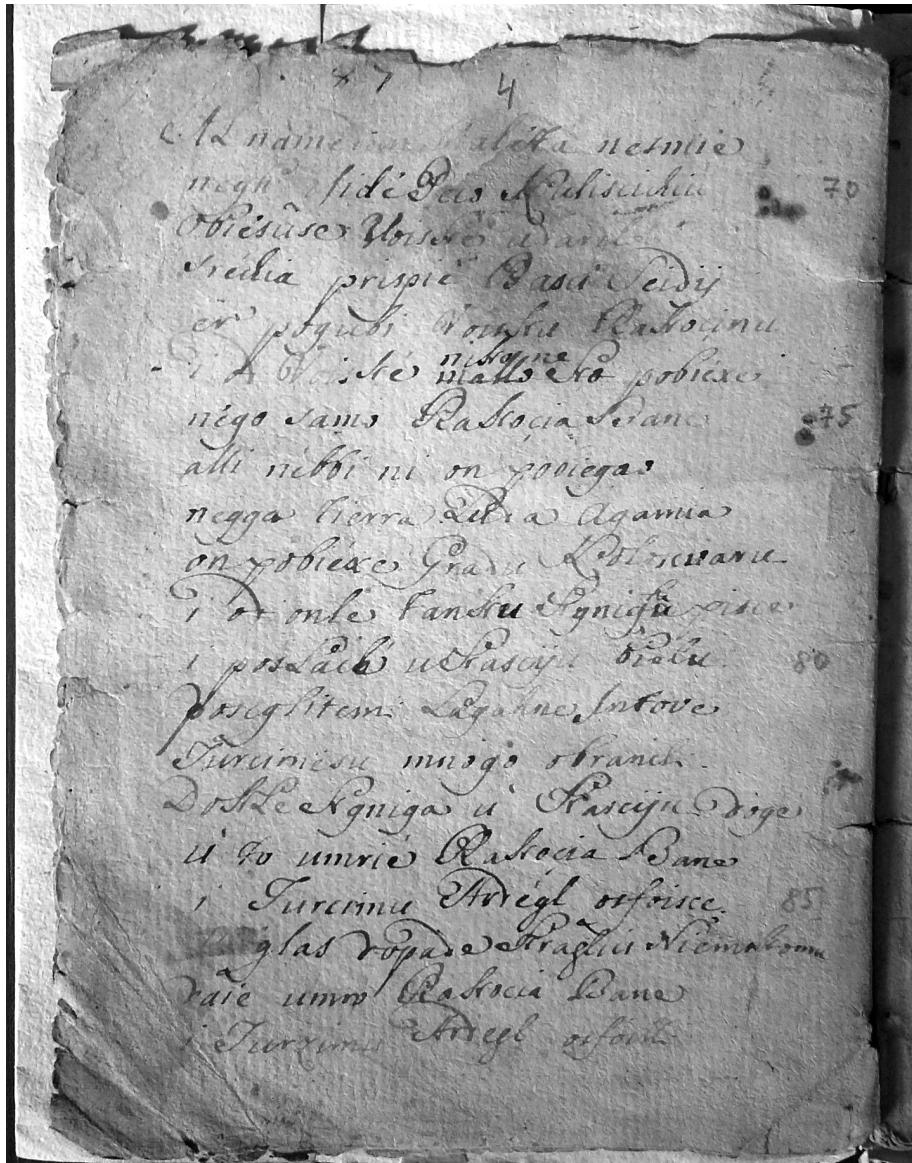
ZBIRKA KRSTA MAZAROVIĆA (OKO 1710)

Discit Vos deus et dicitur sedia. 1
i Reges et regadas.
Cremia quatuor et tracia Bana.
i ipsa die et uerae et dissimilares.
Odent se clavis et vodigas. 5
i vobis uictor et reges et bie.
i dissimile i nad dissimilares.
sporum vobis Racham et Bana.
Racham et uatari bie.
Tetrum bie. i feloni. 10
i Scidin et foris i feloni
naquemur et legi et amori draghi.
Tregus et reges et uocati nini.
i reges et reges i festo uicino.
Bun et uocati et adno vino pis. 15
et uocati feloni i illarum et huius.
Bancemus et rego gorovo.
Kata sautra na Pasuu uadens
vuum Pasuu mens felon et uator
i felon et uator et huius ambi et rego. 20
vuo velj Boja ne spomigno
Kusa Igordi Malet et uator.

2. Ovotocie so...
a Bogumi... u m... učina
stradnicu... Pro u... uspali
i sanjkom... furešti rute
i vefana prevaro... uvesti
neka vijet... selino... koli... drugo
legume... Doga... respon...
25. Šteče i ido... Pasic... giulle
Prada... intra dan... bio... evan...
iliscic... Pascia... Scidia...
ifiscic... pter... Sciator... seleni...
ronch... Rife... nif... Pradi... bide...
Puse... nage... Gianum... Buglubascia...
obromiu... u... na... nasi...
i ovem... vies... gorova...
Audi... meni... Pasic... Padia...
korabie... golema... nevrgla...
da bolito... gretne... Puse... ronise...
Veli... quime... Pasic... Padia...
nevoriamier... Gianum... Lugo... viena...
oko... i... doglie... u... vist... budan...
rat... rovo... Rile... i... garofine...
mossuti... Malet... vod...
45. Sosobice... Banii... Sahfallia...

3

Quelche mine et
di l'armonia e di canto
Frischer Pecina
damid' uogli in Giuseppina italiana 50
e' d'ordine della Pascini
damu' pasci' gelie uaritti
originesce don Giuseppina italiana
dovidesce Topiello della Pascini
Cleopatra risku i Stolino
i vchimici Pasci' 55
Batt Pasci' vierna Salgo mia
I d'ordine sautra e Voistorn uaritti
Sotrie ore od po' Puglia ramma
od pod pogola de utre Maricci
Pote uide Pasci' Pasci' 65
onquisti Peia Trulisciuia
Dott Le Pasci' Voissku uerio
u' to Giannu Ruggiu Sam' tuus
I d'ordine Maletu' 70
Asd nasse dan Maletu' Nover
Sin d'ordine Pasci' Sahfalia
Quel nasega Pasci' uafabili
tach etxamet neu
manuauit

Sato & Praglia 5
i posadac i vistige vela 90
i dovid i vla Rukcina
i hrgnja Prostogja Rukcina
i u' Dalmatia Grada i somu
i vadare de Beccis bili Grada
93

sado:

ad Praglia
posloq

sada

1
Tidna goras mala
2
je Amara i Grado Mazarovogas.
3
mala goras tri vobras Sunakas
4
Dan junak ophgrenia Mavro
5
Dnegni Sunak vilenit vilenko
6
trechic Sunak sifarište Petre
7
Ali Doseč Gor Goran
8
Adem u Goricomu gradi
9
Andri. koli dom i u Manini
10
prema gradi vilenko Adem
11
te Adem mnoga vatre goni
12
goronje ophgreni Malo
13
i mao druge sifarište Petre
14
steći Drusec dom u Dardane
15
johis ophgreni su vilenke gradi
16
Dnegom nasim vilenit Malo
17
ophgreni nasice Turci i Maciste
18
otukovice ve uko Turacko
19
Kad ne dođe i Redvaru pred vran
20
ilpred vran seceder Turasta

Na gnum ranev Panca vseine
poronis ophghenien cneare 7
Roxas pomev Panca vseine
Dai Dukh Odorec neprana Delis
Na Redivovu vrata otvorili 25.
vrrg ophghen mimu Dina vrata
i kai Tog i na druga vrata
i kai ophghen alpej zovoru
Na magamu vrata otvorili
prije tuncet mimu Odinsa vrata 30
na Radivojev na Grekicu vrata
i Grekicame vrata otvorili
vrg ophghen mimu Troja vrata
i iglici i billom Redivovu
i kai i ge por Stulu diele 35
poronis ophghenien maxari
svomu drugu svilovit milinda
i vrdines napet Dosek bogne
pohice poch i u Stulu diele
vidjet leamor po Stulu diele 40

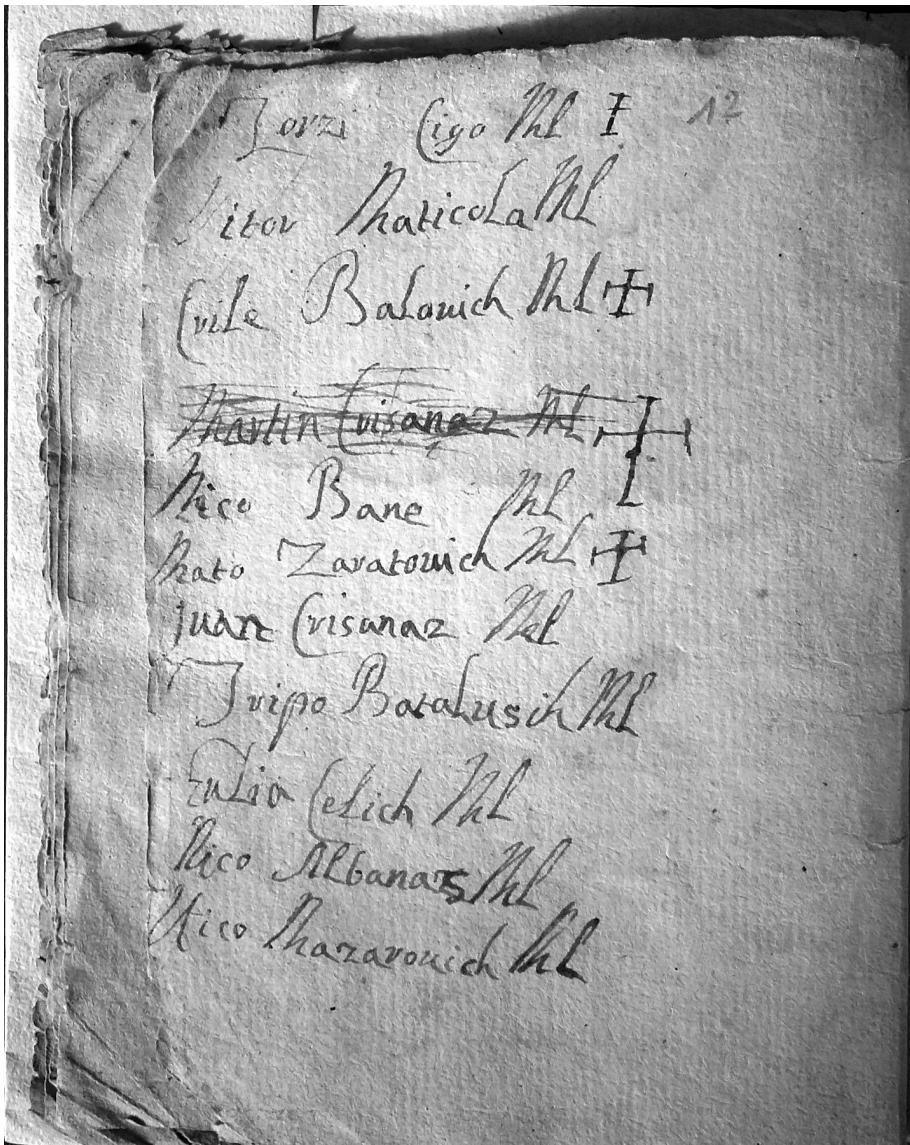
De ophonen u čili ſčelos
8. Kad učili ſredenec Turata
Vino i u Beponet Dvare
govorio ophonenin Mazar
Bocca primor 30. Turata 45
Sipeti Turgi na nojka ſtevica
Dai Bojh dobre nemanje
Beque u mudi Ciascida ſtevica
Fermid daije Ciascida ſtevica
govorio Opho Mazar 50
Dravamidi Banči od Dvare
govorio Banči od Dvare
ni u moja ni u Štovič Dravglič
njih u Dravglič Dravga ſtevica
Koi domene Ophonenar ſtevica 55
ili Štovič glari domene
Po govori ophonenin Mazar
Takot Bojh Šterco od Dvare
pojavili ophonenin Mazar
govorio Šterco od Dvare 60

nečtamga re manišas
negomis u kafnatači
ima ranu na desnom obožju
dike oghenin salgatu od rođaka
i govor Beju od Redvara 65
i iščekati oghenin Maxare
Banu ičuči časici punovatina
i strahmu časici ijspanula
vinom je po dobiti prilika
i iščekati višje oghenin Maxare 70
i Dečkiči budžici ipasav
i iščekati iščekati turak
i iščekati arba učinio
i iščekati doglie pčinjao
i iščekati oghenin maxare
takod Boja viloril miteno
i iščekati mogat dobra kogna
i iščekati iščekati iščekati iščekati
i iščekati iščekati iščekati iščekati
i iščekati iščekati iščekati iščekati 75
i iščekati iščekati iščekati iščekati
i iščekati iščekati iščekati iščekati 80

10. Beggarijstom učeo
čynim spisati pjesmaricu grada
Panje snog Božići od Hafmannas
i Hafmannu gradi međusobno
kako daje slobotu u delatku 85
u braon glazari i knjigovir
nove hafmannske čuvan i m. Dido
i posetiti novih vlasti i hafmann
i Hafmannske grada Hafmannske
ter dosce Hafmannske grada 90
donositi vlasti slav. hafmann
govoriti glazari i knjigovir
i posetiti Božići od Hafmann
otideti tko i dobiti penaste
i njezine čuvan i novak 95
i kći Božići vlasti i vlast
i kći Božići i kći Božići i vlast
i vlasti oni tako u vici
ali otuda oghyndi međusobno
i to slobodno Beggarijstom učeo 100
Kao to vige Božići od Hafmann
otideti na nove penaste
i kći Božići mogu čuvan i novak

44

Dinon
Marco Raso.
~~Zojo Mazzarovich Blaci~~
(vile Mazarovitch Blaci +
Andrea Brorza Blaci
Marco Brorza
Nico Mazarovitch Bl
~~Nico Mazarovitch Bl~~
~~Nico Hobbins +~~
~~Tuan Zambele Bl~~
(vile Zambele Bl
Nico Manicola Bl

1.	2.
3.	4.
5.	6.
7.	8.
9.	10.
11.	12.
13.	14.
15.	16.
17.	18.
19.	20.
21.	22.
23.	24.
25.	26.
27.	28.
29.	30.
31.	32.
33.	34.
35.	36.
37.	38.
39.	40.
41.	42.
43.	44.
45.	46.
47.	48.
49.	50.
51.	52.
53.	54.
55.	56.
57.	58.
59.	60.
61.	62.
63.	64.
65.	66.
67.	68.
69.	70.
71.	72.
73.	74.
75.	76.
77.	78.
79.	80.
81.	82.
83.	84.
85.	86.
87.	88.
89.	90.
91.	92.
93.	94.
95.	96.
97.	98.
99.	100.

Mazarović o i milde	
1. Mat' Mazarović	gina
2. Mario Mazarović	gina lica
3. Crisost. Mazarović	gina lica
4. Anton Mazarović	gina lica
5. Fralj Mazarović	gina stefo
6. Fralj Mazarović	gina ziga
7. Eliz. Ant. Mazarović	gina gina
8. Bož. Nik. Raković in vece del testanac u die i isti mese	
9. Radost	gina
10. Jane Ciric	gina
11. Štefan Gradecat	gina
12. Nik. Gradecat	gina
13. Crisost. Gradecat	gina gina
14. Tiffini Mazarović	gina
15. Daco Vučinich	gina
16. Ant. Storl	gina
17. Fralj Cisella	gina
18. Fralj Dubovac	gina
19. Daco Conaiglan	is Dunavka
20. Fralj Čegrinac	is Dobro

Miroslav's friends	
1. Fralli Bratulović	from Tom.
2. Fralli Bratulović	from Giro 15
3. Ante Bratulović	from Luca
4. Živojil Višović	from Elfo
5. Živko Vidović	from Grego } Lisić
6. Stano Čaković	from Vlado } Mrps
7. Stano Čaković	from Vlado }
8. Stano Čaković	from Vlado }
9. Šćepan Tomasević	from Tom. } da Lepo
10. Mijo Banđićević	
11. Stipe Branićević	from Mares Crnčić
12. Neko Stjepović	from Mares }
13. Cvjetko Stjepović	from Mares }
14. Fralli Nenović	from Giro Dališan
15. Mares Petruš Matrović	Glogovac
16. Stipe Pačević	
17. Mijo Pantelić	
18. Šćepan Perusin	Teda.
19. Josip Chleman	
20. Neko Chleman	
21. Muli Caporalo Sadić	
22. Božidar Brađić	da Štivo
+ Branislav	
+ Ćipolović	

		16
12.	Vidof. Širokail $\frac{m}{f}$ Nic.	
	Frali Petrovic $\frac{m}{f}$ Nic.	
14.	Tifon Strancic $\frac{m}{f}$ Mato.	+ 1719
	Marij. Zmaricul $\frac{m}{f}$ Tomo. isti se	
15.	Rea Zmaricul $\frac{m}{f}$ Nic.	} In Montin.
	Frali Zmaricul $\frac{m}{f}$ Gien	
17.	Nic. Vučićicul $\frac{m}{f}$ Nic.	}
18.	Frali Vučićicul $\frac{m}{f}$ Ante.	} Strop
19.	Cristof. Collovicul $\frac{m}{f}$ Nic. ſu in gotu Catad. amens. ſu uve iedimte beni del Manovic uč.	
20.	Hass. Lakkicul $\frac{m}{f}$ Nic.	Oba appreti ſtir.
21.	Tifon Maslenic $\frac{m}{f}$ Nic.	Loreto
22.	Nic. Pastrović $\frac{m}{f}$ Nic.	Pastorius.
23.	Nico Gien	Rivino
24.	Fig. Etia Šabaz.	robaz.
	Niko Tomidicicul	
16.	Nico Cacicul $\frac{m}{f}$ Quine	
17.	Stiepo Ericovicul	Josuza
18.	Jan Chuse	Trume
19.	Petar Kozica	Spalat.

Borković in Vinko
in cxxxi, 351

	R. Ali obit. Skutar
4.	Fratti Bracconis q ^m Vio. 17
5.	Vera Bracconi q ^m Luca
6.	Zure
7.	Maria
8.	Vicenza Niccolis q ^m Luca
9.	Fratti Mattiasevici q ^m Vio. Risano
10.	Nic ^o Bracconi q ^m Luca
11.	Luca Bracconi q ^m Vio. dogloje
12.	Uffra Bracconi q ^m Vio.
13.	Figli detti q ^m Stefan
14.	Luc ^o Niccolis q ^m Zorgi Risano
15.	Fratti Anguisciai q ^m Stef.
16.	Zorgi q ^m Luca Canali
17.	Zure s ^r q ^m Stef. Giuliana
18.	Tom ^o Cislumbaro q ^m Nic ^o Risano
19.	Miho
20.	Niccolan.
21.	Petru Marsciai q ^m Zichio Vitojlan
22.	Figli d M ^o Taffoli Galata

Kestorilskih istina		
1. Lunc Marinosic	pm Vies	
2. Luca	pm Vies	18
3. Nic	pm	
4. Piers	pm	
5. Ene Cressala	pm	
6. Fratti Buchia	pm	
7. Lucc Buchia	pm	
8. Nic Buchia	pm	
9. Cristof Ferrara	pm	
10. Cristof Colomel	pm	
11. Giac Jacob Colomel	pm	
12. Fratti Colomel	pm	Allan
13. Nic Colomel	pm	
<i>Nic Nicic</i> aggreg		
14. Ene Nicic	pm	
15. Corp Prencic	pm	C. Nov.
16. Cristof Chiga	pm	Ale
17. Fran Gagrica	pm	Ale
18. Haus Zeppe	pm	Catt.
19. Hig Hig	pm	Ale
20. Vico Turcinovich	pm	

<i>Siloppi</i>	19
1. And. Siloppi	Mr. Lne.
2. Stef. Siloppi	Vnd.
3. Custo. Iffatti Bronza	Vn. S. C.
4. Fratli Bronza	Mr. And.
5. Luca Lamb. a.	Mr. And.
6. Znd Lamb. a.	Mr. Petru.
7. Fratli Lamb. a.	Mr. Lne.
8. Piero Lamb. a.	Mr. Vnic.
9. And. Lamb. a.	Mr. Trifon
10. Simon Lamb. a.	Mr. Cetra.
11. Stef. Ago	Mr. Mar.
12. Ant. Boscovid rdaaff	Mr. Tom. Moniga.
13. Zorzi Jeannich	Mr. Lne. Ricam.
14. Luca Cardoso	
15. Luca Bassor.	
16. Nic. Tuttormann	Mr. Luca. Carteri.
17. Giuro Min. Braciori	Mr. Lne. G. L. G.
18. Tom. Crilovich	Mr. Mar. G. L. G.
19. Mat. Crilovich	Mr. Mil. G. L. G.
20. Lne.	Brazan.

Stotice	20
1. Stojanovici	om Luka
2. Trifun	om Luko
3. Maros	om ne
4. Fratti	om Gjuro
5. Nic.	om Gjuro
6. Trifun Palavacini	om Gjuro
7. Zico Buronid	om Gjuro
8. Nic. Buronid	om Gjuro
9. Gref	om Trifun
10. Zico	om Gjuro
11. Antonio	om Gjuro
12. Fratti Buronid	om Gjuro
13. Nic. Caviglia	om Gjuro
14. Nic. Martines	om Gjuro
15. Nic. Martines	om Gjuro
16. Fran. Courinead	om Gjuro
17. Dom. Courinead	om Gjuro
18. Sig. Nic. Popović	Canali
19. Nic. Kovač	
20. Nic. Sirovci	
21. Zico Ruprid	
22. Juan Milne	
23. Vito Petroni	
24. Nic. Sabatini	
25. Bea Correia	
26. Nic. Radonid	
27. Nic. Radonid	

Studeni		
8.	Zne Martorelli	pm. Marz. 21
9.	Pietro d. 1740	pm. Marz.
10.	Claia	pm. Marz.
11.	Vic.	pm. Vic.
12.	Cristof.	pm. Vic.
13.	Ant.	pm. Sifon
14.	Foto d. pm.	pm. Vic.
15.	Fratti Chiricuoli	pm. Vic.
16.	Do. m.	pm. Vic.
17.	Marcos Paruninuoli	pm. Sifon
18.	Zne Mansi	pm. Gherick. Rod.
19.	And.	pm. Marcos
20.	Nic.	pm. Marcos
21.	Ligh d. pm.	pm. Marcos
22.	Do. m.	pm. Steg.
23.	agg.	
24.	Foto d. O. via Virgo	pm. Vic. Elogio
25.	Vico d. ostria red.	
26.	Zne Milini	
27.	Mari. Milini	
28.	Nic.	
29.	Stef. Ricponioli	pm. Vic. Foscina
30.	Sifon Lazaroli	pm. Stef. Glogone
31.	Luca Bonoli	pm. Vic. Colpo
32.	Zne Pieronioli	pm. Vic. G. Sagni
33.	Sifon Calafas	
34.	Ricco Manno Ricponioli	pm. Vic. Foscina
35.	Mari. Cuspi	pm. Vic. Canali
36.	Marcos Menada	pm. Vic. Steg.

<i>Sibazzi</i>	22
7. Nic. Stivovich	Gustof
6. Marija	Marin
8. Frost	Frata
7. Ma. Rallovich	Monim
5. Pideo	Pompe
3. Fra Gavrićević	Gavrić
2. Da aggreg.	
11. Vito Lusčica	Lusčica
13. Vito	Lusčica
12. Peća Korstanaz	Lusčica
15. Fratti e antichi o Periza	Chetzi
10. Šengen Grac Radon	Šengen
12. Ma. Rallovich	Glof
14. Petar Stjepanović	Gustof
4. Marija Ba	Glof
2. Da aggreg.	Glof
16. Damjan Damjanović	Lepšić
17. Zne Damjanović	Gustof
18. N. Vrana	Stroj
3. Zorzi Dabovich	Gustof Costa

	VUCASCIĆ	
1.	Zorzi Dabović	
3.	Matićegalić	
2.	Agg. ne	23
5.	Mato Štačić	
6.	Giurić	mor en
7.	Milešin	
8.	Frančić	Fr. Vici. Vojnik
10.	Nic. Dabović	on Eth. Cossag
8.	Cristof. Xigga	et. Fras
9.	Mato	
11.	Kifa	
13.	Josip Cusomir	Glojica
10.	Vico Dabović do Veneliza	Cossag
13.	Zorzi Dabović	on Sifon. Cossag
13.	Giacomo Peresov d. Vicić	Glojica
17.	Dana Suscic	on Frero. Gajic
18.	Mato Mestrov	
16.	Bozo Joca	ares. Nis.
19.	Fran. Babin	Calumon
14.	Nic. Ltr.	
	+ Zanđović?	

Aleksandar RADOMAN
Adnan ČIRGIĆ

**REPORT ON THE STUDY OF KRSTO MAZAROVIĆ'S BOOK OF
POETRY FROM THE STATE ARCHIVES IN PERAST**

In this paper, the authors provide a review of Krsto Mazarović's book of poetry from early 18th century. The original manuscript is located in the state archives in Perast and contains only two decasyllabic epic poems, accompanied by the "list of souls", i.e. list of Perast families and their members. The paper includes the transcription of the poems and photos of the manuscript.

Key words: *Krsto Mazarović, Perast, usmena književnost, deseteračke pjesme*